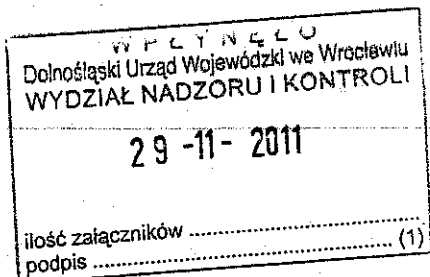

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 28 listopada 2011r.

PS-KNPS3.9421.53.2011

**Pani
Grażyna Mańczak
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Lipowa 1 B
57-540 Łądek Zdrój**

Na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., nr 175, poz. 1362, ze zm.), § 4 pkt 3 i § 7 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543, ze zm.) oraz Zarządzenia Nr 225 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 26 lipca 2011 r. w sprawie kontroli zewnętrznych prowadzonych przez Wojewodę Dolnośląskiego Zespół Kontrolny Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził w dniu 17 października 2011r. kontrolę doraźną w kierowanym przez Panią Ośrodku Pomocy Społecznej w Łądku Zdroju.

Zakres tematyczny kontroli obejmował sposób realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej w związku ze skargą Pani ..... Podpisany przez Panią w dniu 7 listopada 2011r. protokół kontroli zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną podczas kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Pani ..... złożyła w dniu 23.09.10r. wniosek o przyznanie specjalistycznych usług opiekuńczych na syna ..... w wymiarze 47,5 godz. tygodniowo w zakresie: rehabilitacja ruchowa – 15 godz. tygodniowo, terapia logopedyczna – 12,5 godz. tygodniowo, terapia psychologiczna – 5 godz. tygodniowo, asystent osoby niepełnosprawnej – 15 godz. tygodniowo. Dziecko wymaga stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. .... posiada również orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych indywidualnych z uwagi na stwierdzone upośledzenie umysłowe w stopniu głębokim. W dniach 23.11.10r. i 09.12.10r. Strona uzupełniła dokumentację o pisemne zapewnienia lub odmowy, co do udzielenia pomocy niepełnosprawnemu dziecku od następujących instytucji: Kuratorium Oświaty we Wrocławiu, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Dolnośląski we Wrocławiu, Narodowego Funduszu Zdrowia DOW we Wrocławiu Delegatura w Wałbrzychu oraz z Gminnego Przedszkola Publicznego w Łądku Zdroju. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone są w ramach zadania administracji rządowej, zleconego gminie. Środki na realizację i obsługę zadań zapewnia budżet państwa. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej, ze względu na brak środków finansowych na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, wystąpiła do Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego o zabezpieczenie kwoty na ten cel. W piśmie FB.BP.3111-11/11 z dnia 24.02.11r. Wojewoda Dolnośląski poinformował Burmistrza Miasta i Gminy Łądek Zdrój o przyznaniu dotacji celowej na przedmiotowe usługi. Decyzją z dnia 18.03.11r. Nr OPS.8225.112030.0859.2011.HP przyznane zostały specjalistyczne usługi opiekuńcze dla

syna w zakresie rehabilitacji fizycznej i usprawniania zaburzonych funkcji organizmu, w tym: 2 godziny dziennie rehabilitacji ruchowej oraz 1 godzina dziennie zajęć logopedycznych, na okres od dnia 28.03.11r. do dnia 31.12.11r. W podstawie prawnej decyzji przywołano Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych oraz kwalifikacji osób świadczących takie usługi, zasad i trybu ustalania i pobierania opłat za te usługi jak również warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat (Dz. U. z 2005r. Nr 189, poz. 1598), wskazując błędny tytuł aktu wykonawczego. Rozstrzygnięcie decyzji w sprawach pomocy społecznej powinno być sformułowane w taki sposób, aby było zrozumiałe i jasne dla adresata decyzji. W rozstrzygnięciu wydanej decyzji nie wskazano ile wynosi rzeczywista kwota odpłatności osoby za 1 godzinę usług, nie poinformowano Strony o tym, kiedy nie jest pobierana odpłatność za wykonane usługi oraz kiedy osoba zainteresowana może być częściowo lub całkowicie zwolniona z ponoszenia odpłatności na czas określony. Na złożony przez Panią w dniu 23.09.10r. wniosek o przyznanie specjalistycznych usług opiekuńczych na syna Ośrodek przyznał pomoc w zakresie rehabilitacji fizycznej i usprawniania zaburzonych funkcji organizmu. OPS jest obowiązany rozstrzygnąć w decyzji wszystkie żądania zgłoszone we wniosku przez stronę. Jeśli bowiem rozstrzygnięcie decyzji nie obejmuje wszystkich żądań, strona może domagać się uzupełnienia jej treści. Ośrodek nie może odmówić uzupełnienia decyzji, jeżeli nie wszystkie żądania strony zostały rozpatrzone w rozstrzygnięciu. Uzupełnienie rozstrzygnięcia następuje w drodze decyzji uzupełniającej, od której stronie przysługuje odwołanie do organu II instancji.

Pomimo otrzymania pisemnej informacji od matki (pismo z dnia 04.04.2011r.), że dziecko do dnia 23.08.11r. nie będzie korzystało ze specjalistycznych usług opiekuńczych, Ośrodek Pomocy Społecznej w Łądku Zdroju nie zweryfikował wydanej decyzji w sprawie przyznanych usług specjalistycznych. W sytuacji powzięcia przez Ośrodek informacji o zmianie sytuacji osobistej strony (na wniosek samej strony lub z urzędu), mającej wpływ na prawo do pobieranego świadczenia, organ jest zobowiązany do podjęcia decyzji, która będzie wywoływała skutki prawne od momentu jej wydania tzn. będzie działała na przyszłość.

Na wniosek Strony (wpłynął do OPS w dniu 29.08.11r.) o umorzenie i zwolnienie z odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze przyznane dla syna w formie zajęć logopedycznych i rehabilitacyjnych decyzją Nr OPS.8225.112030.0859.2011.HP-z z dnia 24.08.11r. organ I instancji zmienił wcześniejszą decyzję, w ten sposób, że przyznał Stronie specjalistyczne usługi opiekuńcze w zakresie rehabilitacji fizycznej i usprawniania zaburzonych funkcji organizmu w wymiarze 3 godziny dziennie, bez zajęć logopedycznych, bowiem poszukiwał osób z przygotowaniem specjalistycznym do ich realizacji. Ponadto OPS umorzył odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi przyznanymi dla syna. W związku z faktem, że przedmiotowa decyzja została wydana z datą wcześniejszą niż wpływ wniosku Strony do Ośrodka, Kierownik wyjaśniła, iż prawidłową datą wydania decyzji jest 26.09.2011r. a data 24.08.2011r. jest określona, jako dzień po 23.08.2011r. – dacie powrotu Strony z wakacji. W podstawie prawnej decyzji zmieniającej nie przywołano przepisów k.p.a. dot. zmiany decyzji administracyjnej, ponadto wskazano Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych oraz kwalifikacji osób świadczących takie usługi, zasad i trybu ustalania i pobierania opłat za te usługi jak również warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat (Dz. U. z 2005r. Nr 189, poz. 1598), cytując błędny tytuł aktu wykonawczego. W związku z tym, że w okresie od 28 marca 2011r. do 28 sierpnia 2011r. nie były świadczone jakiegokolwiek specjalistyczne usługi opiekuńcze w ramach wydanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej decyzji z dnia 18.03.2011r., brak było podstaw do umorzenia odpłatności za te usługi. W zmienionej decyzji nie poinformowano Strony, czy będzie zwolniona z ponoszenia odpłatności. W piśmie odebranym przez p. w dniu 15.09.11r. Kierownik Ośrodka poinformował o tym, że decyzja o umorzeniu kosztów odpłatności zostanie przekazana. Po zapoznaniu się z aktami sprawy Zespół Kontrolny stwierdził brak dokumentu potwierdzającego doręczenie decyzji. Kierownik OPS potwierdziła ten fakt. W ocenie organu kontrolnego data wydania (sporządzenia) decyzji zgodnie z art. 107 § 1 kodeksu postępowania

administracyjnego jest czynnością procesową wywołującą oznaczone skutki prawne. Jednakże dopiero doręczenie decyzji zgodnie z art. 110 k.p.a. powoduje jej wejście do obrotu prawnego, rozpoczyna bieg terminu do wniesienia odwołania, ewentualnie złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, wniesienia skargi do sądu administracyjnego itp. Zatem najważniejszym i absolutnie podstawowym zadaniem organu administracyjnego po wydaniu decyzji jest jej skuteczne doręczenie. Mając na uwadze powyższe do czasu doręczenia Stronie decyzji zmieniającej nie wywiera ona skutków prawnych. Skutki prawne nadal wywiera poprzednia decyzja wydana w dniu 18.03.11r., która przyznawała specjalistyczne usługi opiekuńcze za częściową odpłatnością. Dopóki decyzja zmieniająca nie wejdzie do obrotu prawnego w sposób przewidziany w kodeksie postępowania administracyjnego, zarówno Strona jak i OPS są związane postanowieniami poprzedniej, obowiązującej decyzji.

Pani w dniu 31.08.11r. skierowała do OPS pisemną prośbę o wyjaśnienie powodów, dla których syn nie otrzymał pomocy w formie asystenta osoby niepełnosprawnej. Natomiast w dniu 19.09.11r. wystąpiła do Burmistrza w Łądku Zdroju z wnioskiem o kontynuację specjalistycznych usług opiekuńczych w wymiarze 45 godz. tygodniowo w zakresie: asystent osoby niepełnosprawnej – 30 godzin tygodniowo, specjalistyczna rehabilitacja – 10 godzin tygodniowo, zajęcia logopedyczne – 5 godzin tygodniowo. W związku z trudnościami w znalezieniu osób ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym do wykonywania specjalistycznych usług opiekuńczych w dotychczasowej cenie tj. w kwocie 35 zł za jedną godzinę usługi, Kierownik Ośrodka poprosiła Wydział Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego o rozważenie możliwości zmiany wysokości kosztu jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych do kwoty 60 zł. Pismem z dnia 17.10.11r. tut. Wydział poinformował, że sytuację p.

należy traktować, jako wyjątkową i można zlecić wykonywanie zadań w koszcie, który jest wnioskowany.

Wydział Polityki Społecznej DUW stoi na stanowisku, że pomoc społeczna jest instytucją wspomagającą rodziny w ich trudnej sytuacji i nie może zastępować innych podmiotów, które w pierwszej kolejności zobowiązane są do działań na rzecz osób potrzebujących. Może więc tylko uzupełniać świadczenia, które gwarantowane są przez inne systemy, oczywiście w ramach swoich możliwości, zarówno finansowych jak i związanych z odpowiednią kadrami specjalistów w danym zakresie. Uprawnienia do określonych usług, świadczeń i działań na rzecz dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi wynikają z różnych przepisów, w tym:

1) ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, która wskazuje, że dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo bez względu na stopień upośledzenia organizuje się:

- naukę i zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze, w szczególności w przedszkolach, szkołach, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, ośrodkach rehabilitacyjno-wychowawczych, w domach pomocy społecznej i zakładach opieki zdrowotnej, a także w domu rodzinnym;
- rehabilitację leczniczą, zawodową i społeczną.

Rehabilitacja i zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze są bezpłatne. Opieka niezbędna do prowadzenia rehabilitacji i zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wchodzi w zakres tych czynności. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 1997 r. w sprawie zasad organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim wydane na podstawie ww. ustawy określa szczegółowe warunki organizacji zajęć dla tej grupy dzieci, zaś tryb i zasady kwalifikowania i kierowania dzieci i młodzieży do udziału w zajęciach organizowanych na podstawie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego określają przepisy w sprawie zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz innych publicznych poradni specjalistycznych;

2) ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) w przepisie art. 15 wskazuje na określone prawa dzieci i młodzieży (realizujących obowiązek szkolny w systemie kształcenia specjalnego)

związane z dostępem do świadczeń rewalidacyjnych i wychowawczych. Zgodnie z przepisem art. 71 b ust. 2 cyt. ustawy w zależności od rodzaju niepełnosprawności, w tym stopnia upośledzenia umysłowego dzieciom i młodzieży organizuje się kształcenie i wychowanie, które stosownie do potrzeb umożliwia naukę w dostępnym dla nich zakresie, usprawnienie zaburzonych funkcji, rewalidację i resocjalizację oraz zapewnia specjalistyczną pomoc i opiekę;

- 3) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity z 2008 r., Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.) oraz wydane na jej podstawie rozporządzenia określają rodzaje świadczeń gwarantowanych np. z zakresu rehabilitacji leczniczej, świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w ramach opieki długoterminowej, z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień. Wszystkie rozporządzenia wykonawcze do ww. ustawy gwarantują świadczenia z tego zakresu także dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi, dostosowane do ich szczególnych potrzeb i w określonym godzinowym wymiarze w skali roku.

Zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. Środki finansowe na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi pochodzą z budżetu państwa i ich wysokość jest ograniczona. W związku z tym nie ma możliwości zapewnienia wszystkim osobom potrzebującym tej formy pomocy. Stwierdzić należy, że każda osoba potrzebująca i spełniająca kryteria w tym zakresie ma prawo do specjalistycznych usług opiekuńczych. Świadczenia, które ustawowo zabezpieczane są w ramach innych systemów (oświaty, ochrony zdrowia) nie mogą być zastępowane świadczeniami z pomocy społecznej. Taka sytuacja może mieć miejsce jedynie w wniatkowych przypadkach, pod warunkiem wykorzystania wszystkich innych możliwości. Pani [imię] wnioskuje o przyznanie synowi kilku rodzajów usług. Dziecku przyznane zostały usługi w zakresie rehabilitacji fizycznej i usprawniania zaburzonych funkcji organizmu. Wydział Polityki Społecznej DUW pozytywnie rozpatrzył wniosek Ośrodka o zwiększenie wysokości kosztu jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych, co umożliwi przyznanie L.I. [imię] usług logopedycznych. Podstawą do przyznania tych usług są potrzeby osoby niepełnosprawnej. Matce p. [imię] zostało przyznane świadczenie pielęgnacyjne, co obciąża świadczeniobiorcę do stałej lub długotrwałej (w zależności od potrzeb) opieki nad dzieckiem oraz do stałego współudziału na co dzień w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Pani [imię] w odwołaniu do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Wałbrzychu zaznaczyła, że *„Na mnie ciąży cały ogromny wysiłek związany z codzienną pielęgnacją i opieką powodując ciągły stres, co też wpływa na moje notoryczne zmęczenie, ciągłą odpowiedzialność, stałą dyspozycyjność nakierowaną na dziecko”*. Usługi asystenta osoby niepełnosprawnej mają zapewnić pomoc osobie do nich uprawnionej, a nie zastąpić inne osoby w opiece nad uprawnionym, co w przypadku rodziców dziecka jest ich obowiązkiem wynikającym z art. 96 ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Mając na uwadze szczególne potrzeby niepełnosprawnego L.I. [imię] oraz aktualne wsparcie z systemu pomocy społecznej dla dziecka, organ kontrolny nie znajduje uzasadnienia do przyznania synowi Pani [imię] kolejnej formy pomocy tj. asystenta osoby niepełnosprawnej w ramach systemu pomocy społecznej.

W związku z przeprowadzoną kontrolą oraz stwierdzonymi nieprawidłowościami Wydział Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przesyła do realizacji następujące zalecenia:

1. Organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji administracyjnej. W podstawie prawnej decyzji należy przywoływać aktualne przepisy prawa powszechnie obowiązującego oraz umieszczać stosowne przepisy k.p.a., z których wynika tryb weryfikacji

decyzji administracyjnych. Rozstrzygnięcie decyzji przyznającej świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej należy formułować w sposób jasny i nie budzący wątpliwości.

Zgodnie z protokołem w rozstrzygnięciach decyzji przyznających specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi wskazywać ile wynosi rzeczywista kwota odpłatności osoby za 1 godzinę usług, informować stronę o tym, kiedy nie jest pobierana odpłatność za wykonane usługi oraz kiedy osoba zainteresowana może być częściowo lub całkowicie zwolniona z ponoszenia odpłatności na czas określony.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 i § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 ze zm.), art. 155, art. 163 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

2. W przypadku poinformowania organu przez osobę o zmianie sytuacji osobistej weryfikować prawo strony do dalszego pobierania świadczenia z pomocy społecznej. W sytuacji niespełniania wymogów do jego otrzymania niezwłocznie zmieniać lub uchylać decyzję przyznającą prawo do świadczeń.

Podstawa prawna: art. 106 ust. 5, art. 109 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362, ze zm.)

Termin realizacji: na bieżąco.

3. Decyzje administracyjne doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Zgodnie z protokołem zweryfikować decyzję zmieniającą i niezwłocznie doręczyć Stronie.

Podstawa prawna: art. 39, art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 ze zm.).

4. Ustalając uprawnienia dziecka L.I. do specjalistycznych usług opiekuńczych – logopedycznych niezwłocznie rozeznaczyć aktualne zabezpieczenie świadczeń przez placówki służby zdrowia w zakresie specjalistycznej pomocy w rehabilitacji, przez system oświaty w zakresie zajęć logopedycznych.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity z 2008 r., Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.), ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity z 2009r., Dz. U. Nr 175, poz. 1362 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

W przypadku nie wniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Do wiadomości:

1. Kazimierz Szkudlarek
Burmistrz Łądka Zdroju
Urząd Miasta i Gminy
ul. Rynek 31, 57-540 Łądek Zdrój
2. a/a

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Dorota Grzybowska
Z-CA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

02.12.14